

ЛАТКОВСЬКА Т. А.,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
(Чернівецький навчально-науковий
юридичний інститут
Національного університету
«Одеська юридична академія»)
ORCID ID: 0000-0003-3159-5994

ГЛИНЯНИЙ І. В.

доктор філософії, доцент кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права
(Чернівецький навчально-науковий
юридичний інститут
Національного університету
«Одеська юридична академія»)
ORCID ID: 0000-0001-7573-1658

УДК 342.95:351.74/.76:351.86(477)

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.128>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку української державності питання адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності набуває особливої актуальності. Це зумовлено необхідністю вдосконалення правових механізмів, які регулюють діяльність правоохоронних органів, з метою забезпечення ефективного захисту прав і свобод громадян. Адміністративно-правове забезпечення виступає важливим елементом у системі державного управління, що сприяє підвищенню ефективності функціонування правоохоронних органів та їх взаємодії з іншими суб'єктами правовідносин.

Одним із ключових аспектів адміністративно-правового забезпечення є нормативно-правова база, яка визначає порядок організації та діяльності правоохоронних органів. Важливим завданням є як розробка та впровадження нових законодавчих актів, які відповідатимуть сучасним викликам та потребам суспільства, так і організація виконання законів та нормативно-правових актів. Це включає як удосконалення існуючих нормативних документів, так і створення нових, що враховують міжнародний досвід та стандарти у сфері правоохоронної діяльності.

Крім того, адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності передбачає ефективну організацію управлінських процесів у правоохоронних органах. Це включає оптимізацію структурних підрозділів, удосконалення кадрової політики, підвищення рівня професійної підготовки працівників та впровадження сучасних інформаційних технологій. Важливим аспектом є також забезпечення прозорості та підзвітності діяльності правоохоронних органів перед суспільством, що сприяє підвищенню довіри громадян до правоохоронної системи.

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є комплексним процесом, що вимагає системного підходу та координації зусиль на різних рівнях державного управління. Це забезпечує не лише ефективність правоохоронної діяльності, але й сприяє зміцненню правопорядку та захисту прав і свобод громадян у державі.

Ключові слова: правоохоронна діяльність, адміністративно-правове забезпечення, захист прав, правоохоронні органи, правопорядок, міжнародне співробітництво.

Latkovska T. A., Hlynianyi I. V. Administrative and legal support of law enforcement activities in Ukraine

In the current context of the development of Ukrainian statehood, the issue of administrative and legal support for law enforcement activities is acquiring particular significance. This is driven by the need to improve the legal mechanisms regulating the work of law enforcement bodies in order to ensure the effective protection of citizens' rights and freedoms. Administrative and legal support constitutes an important component of the public administration system, contributing to the efficiency of law enforcement agencies and their interaction with other actors in legal relations.

One of the key aspects of administrative and legal support is the regulatory framework that defines the organisation and operation of law enforcement bodies. An important task is both the development and implementation of new legislative acts that meet the contemporary challenges and needs of society, and the organisation of the enforcement of laws and regulatory acts. This includes not only the improvement of existing normative documents but also the creation of new ones, taking into account international experience and standards in the field of law enforcement.

In addition, administrative and legal support for law enforcement activities involves the effective organisation of management processes within law enforcement bodies. This includes optimising structural divisions, improving personnel policy, enhancing the level of professional training for employees, and introducing modern information technologies. Another important aspect is ensuring transparency and accountability of law enforcement agencies to society, which fosters public trust in the law enforcement system.

Thus, administrative and legal support for law enforcement activities in Ukraine is a complex process that requires a systematic approach and the coordination of efforts at various levels of public administration. This ensures not only the effectiveness of law enforcement but also contributes to strengthening the rule of law and protecting the rights and freedoms of citizens in the state.

Key words: law enforcement activities, administrative and legal support, protection of rights, law enforcement agencies, rule of law, international cooperation.

Виклад основного матеріалу. Адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є важливим аспектом функціонування держави, що спрямований на підтримку правопорядку, захист прав і свобод громадян, а також забезпечення ефективного функціонування правоохоронних органів. У сучасних умовах трансформації суспільства та державних інституцій, питання адміністративно-правового регулювання набувають особливої актуальності. Це зумовлено необхідністю адаптації національного законодавства до європейських стандартів, а також потребою в удосконаленні механізмів взаємодії між різними гілками влади та правоохоронними структурами.

Правоохоронна діяльність в Україні здійснюється на основі принципів законності, прозорості, підзвітності та дотримання прав людини. Адміністративно-правове забезпечення

цієї діяльності передбачає розробку та впровадження нормативно-правових актів, які регулюють організацію та функціонування правоохоронних органів, визначають їхні повноваження, права та обов'язки. Важливим аспектом є також забезпечення належного контролю за діяльністю цих органів з боку держави та суспільства, що сприяє підвищенню їхньої ефективності та довіри з боку громадян. В умовах воєнного стану адміністративне право має надати відповіді на багато питань правоохоронним органам, серед яких публічне адміністрування виявлення, фіксування злочинів російсько-терористичних військ та передання цієї інформації, зокрема й щодо колаборантів [3, с. 37].

Сучасний етап розвитку адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності в Україні характеризується активним реформуванням системи правоохоронних органів, що включає оптимізацію їхньої структури, підвищення професійного рівня працівників, а також впровадження новітніх технологій у процеси управління та контролю. Одним із ключових напрямів реформ є децентралізація, яка передбачає передачу частини повноважень на місцевий рівень, що дозволяє більш ефективно реагувати на потреби громадян та забезпечувати правопорядок на місцях.

Значну роль у забезпеченні ефективної правоохоронної діяльності відіграє міжнародне співробітництво, яке сприяє обміну досвідом, впровадженню передових практик та стандартів, а також координації зусиль у боротьбі з транснаціональною злочинністю. Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Європейський Союз, ООН, Інтерпол, що дозволяє інтегруватися у глобальну систему забезпечення безпеки та правопорядку.

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є складним і багатограним процесом, що вимагає постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів. Це забезпечує не лише ефективність функціонування правоохоронних органів, але й зміцнення правової держави та захист прав і свобод громадян.

Адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є важливою складовою правової системи держави, що визначає ефективність функціонування правоохоронних органів та їхню здатність забезпечувати правопорядок. У науковій літературі це питання розглядається з різних аспектів, включаючи правові, організаційні та функціональні аспекти діяльності правоохоронних органів. Дослідження в цій галузі спрямовані на аналіз існуючих правових норм, виявлення проблем та розробку рекомендацій щодо їх удосконалення.

Одним із ключових аспектів адміністративно-правового забезпечення є нормативно-правова база, яка регулює діяльність правоохоронних органів. Науковці звертають увагу на те, що законодавство України у цій сфері постійно розвивається, проте залишається низка проблем, які потребують вирішення. Зокрема, вчені наголошують на необхідності гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, що сприятиме підвищенню ефективності правоохоронної діяльності.

Іншим важливим аспектом є організаційна структура правоохоронних органів, яка повинна відповідати сучасним викликам та загрозам. У літературі зазначається, що реформи, які проводяться в Україні, спрямовані на оптимізацію структури та функцій правоохоронних органів, проте їх реалізація часто стикається з опором з боку системи. Важливим є також питання кадрового забезпечення, яке включає підготовку та перепідготовку кадрів, що здатні ефективно виконувати свої обов'язки в умовах змінного правового середовища.

Функціональний аспект адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності охоплює питання взаємодії між різними правоохоронними органами, а також їхню співпрацю з іншими державними інституціями та громадськістю. Дослідники підкреслюють важливість налагодження ефективної комунікації та координації дій, що є запорукою успішного виконання завдань з охорони правопорядку. Водночас, існує потреба у вдосконаленні механізмів контролю за діяльністю правоохоронних органів з боку суспільства, що сприятиме підвищенню їхньої прозорості та підзвітності.

Вчені звертають увагу на широке коло проблемних питань адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів України, які охоплюють всю сукупність

владно-правових, взаємопов'язаних організаційних та інших правових форм і методів, виходячи із специфіки діяльності правоохоронних органів, охоплює різні елементи, що потребує наукового пошуку [2]. Важливим постає питання взаємодії поліції та суспільства у сфері реалізації правоохоронної функції [4].

У контексті реформування правоохоронної системи в Україні, значна увага приділяється питанням децентралізації та розширення повноважень місцевих органів влади у сфері забезпечення правопорядку. Науковці зазначають, що децентралізація може стати ефективним інструментом для підвищення якості правоохоронних послуг, проте вона вимагає чіткого розподілу повноважень та відповідальності між центральними та місцевими органами. Вчені, досліджуючи поняття «забезпечення правоохоронної діяльності», підкреслюють, що дане питання необхідно вивчати в контексті адміністративної та правоохоронної реформ [5].

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є складним і багатогранним процесом, що вимагає постійної уваги з боку науковців та практиків. Подальші дослідження у цій сфері повинні бути спрямовані на розробку комплексних підходів до вдосконалення правового регулювання, організаційної структури та функціонування правоохоронних органів, що дозволить підвищити їхню ефективність та відповідність сучасним вимогам.

У процесі дослідження адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності в Україні було виявлено низку ключових аспектів, які визначають ефективність та результативність цієї сфери. Перш за все, важливо зазначити, що адміністративно-правове забезпечення є невід'ємною частиною загальної системи правового регулювання, що впливає на функціонування правоохоронних органів. В Україні ця система перебуває у стані постійного розвитку, що обумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, зокрема євроінтеграційними процесами та необхідністю адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів.

Як було зазначено вище, одним із центральних елементів адміністративно-правового забезпечення є нормативно-правова база, яка регулює діяльність правоохоронних органів. На сьогоднішній день в Україні існує значна кількість законодавчих актів, що визначають повноваження, обов'язки та відповідальність правоохоронців. Проте, аналіз чинного законодавства вказує на наявність певних прогалин та суперечностей, які можуть ускладнювати реалізацію правоохоронних функцій. Зокрема, це стосується питань взаємодії між різними правоохоронними структурами, а також забезпечення прав і свобод громадян у процесі правоохоронної діяльності.

Важливим аспектом є також організаційно-правові механізми, які забезпечують координацію діяльності різних правоохоронних органів. В Україні існує декілька основних структур, що здійснюють правоохоронну діяльність, серед яких Національна поліція, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба та інші. Кожна з цих структур має свої специфічні завдання та функції, що вимагає чіткої координації та взаємодії для досягнення спільних цілей. Проте, на практиці часто виникають проблеми, пов'язані з дублюванням функцій, недостатньою взаємодією та обміном інформацією між різними відомствами.

Особливу увагу слід приділити питанням підготовки та професійного розвитку кадрів у правоохоронній сфері. Ефективність адміністративно-правового забезпечення значною мірою залежить від рівня кваліфікації та професійної підготовки працівників правоохоронних органів. В Україні діють спеціалізовані навчальні заклади, що здійснюють підготовку кадрів для правоохоронної діяльності, проте існує потреба у вдосконаленні навчальних програм з урахуванням сучасних викликів та загроз. Крім того, важливим є питання підвищення кваліфікації діючих працівників, що дозволить їм ефективніше виконувати свої обов'язки.

Не менш важливим є питання забезпечення прозорості та підзвітності правоохоронних органів. В умовах демократичного суспільства громадяни мають право знати, як здійснюється правоохоронна діяльність, та мати можливість контролювати її. В Україні здійснюються певні кроки у напрямку підвищення прозорості, зокрема через запровадження електронних сервісів та відкритих даних. Проте, для досягнення реальної підзвітності

необхідно вдосконалити механізми громадського контролю та забезпечити ефективну взаємодію між правоохоронними органами та суспільством.

Окремо слід розглянути питання міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності. Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями та іноземними державами у боротьбі з транснаціональною злочинністю, тероризмом та іншими загрозами. Це співробітництво включає обмін інформацією, проведення спільних операцій та навчань, а також гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами. Проте, для підвищення ефективності міжнародного співробітництва необхідно вдосконалити правові механізми та забезпечити їхню відповідність сучасним викликам.

Таким чином, результати дослідження свідчать про те, що адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є складним та багатогранним процесом, який потребує постійного вдосконалення. Ефективність цього процесу залежить від багатьох факторів, включаючи нормативно-правову базу, організаційно-правові механізми, підготовку кадрів, прозорість та міжнародне співробітництво. Кожен з цих аспектів вимагає окремої уваги та комплексного підходу для забезпечення належного функціонування правоохоронної системи в Україні.

У процесі дослідження адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності в Україні було виявлено низку ключових аспектів, які потребують детального аналізу. Одним з основних результатів є виявлення значних прогалин у нормативно-правовій базі, що регулює діяльність правоохоронних органів. Зокрема, існує потреба в удосконаленні законодавства, яке б чітко визначало повноваження та обов'язки різних правоохоронних структур, а також забезпечувало ефективний механізм контролю за їх діяльністю.

Аналіз чинного законодавства показав, що багато нормативних актів, які регулюють правоохоронну діяльність, є застарілими і не відповідають сучасним викликам та потребам суспільства. Наприклад, деякі положення законів, що стосуються процедур розслідування та збору доказів, не враховують новітні технології та методи, які можуть бути використані для підвищення ефективності правоохоронної діяльності. Це створює додаткові труднощі для правоохоронців у виконанні їхніх обов'язків та може призводити до порушення прав громадян.

Крім того, існує значна різниця у рівні підготовки та професійної компетентності працівників різних правоохоронних органів. Це зумовлено як недостатньою кількістю навчальних програм, так і їхньою невідповідністю сучасним вимогам. Важливо зазначити, що підвищення кваліфікації правоохоронців є одним з ключових факторів, що впливають на якість виконання ними своїх функцій. Таким чином, необхідно розробити та впровадити нові освітні програми, які б враховували сучасні тенденції у сфері правоохоронної діяльності.

Ще одним важливим аспектом є проблема корупції в правоохоронних органах, яка значно ускладнює їхню ефективну роботу. Корупційні практики підривають довіру громадян до правоохоронної системи та знижують її авторитет. Для боротьби з цим явищем необхідно запровадити більш жорсткі механізми контролю та відповідальності, а також забезпечити прозорість у діяльності правоохоронних органів. Важливим кроком у цьому напрямку може стати впровадження електронних систем обліку та звітності, які мінімізують можливості для зловживань.

Також слід звернути увагу на взаємодію між різними правоохоронними структурами, яка часто є недостатньо ефективною. Відсутність чіткої координації та співпраці між ними призводить до дублювання функцій та неефективного використання ресурсів. Для вирішення цієї проблеми необхідно розробити та впровадити механізми, які б забезпечували ефективну комунікацію та співпрацю між різними правоохоронними органами. Це дозволить підвищити загальну ефективність правоохоронної діяльності та забезпечити більш якісний захист прав і свобод громадян.

Окремо варто зазначити роль громадянського суспільства у забезпеченні ефективності правоохоронної діяльності. Активна участь громадськості у контролі за діяльністю правоохоронних органів може стати важливим чинником у підвищенні їхньої прозорості та

підзвітності. Залучення громадських організацій до процесу моніторингу та оцінки роботи правоохоронців сприятиме підвищенню довіри до них з боку суспільства. Це, у свою чергу, може стати стимулом для покращення якості їхньої роботи.

Слід підкреслити, що ефективне адміністративно-правове забезпечення правоохоронної діяльності в Україні можливе лише за умови комплексного підходу, який враховує всі вищезазначені аспекти. Необхідно забезпечити гармонійне поєднання нормативно-правового регулювання, професійної підготовки кадрів, боротьби з корупцією, ефективної взаємодії між органами та активної участі громадянського суспільства. Лише за таких умов можна досягти високого рівня ефективності правоохоронної діяльності та забезпечити надійний захист прав і свобод громадян.

Аналіз адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності в Україні виявив низку проблем, які потребують негайного вирішення, зокрема, невідповідність між законодавчими нормами та їх практичним застосуванням, що ускладнює ефективну роботу правоохоронних органів. Це підтверджується численними випадками перевищення повноважень та корупційними проявами, які залишаються без належного реагування з боку контролюючих органів.

Крім того, недостатня координація між різними правоохоронними структурами призводить до дублювання функцій та неефективного використання ресурсів. Це особливо актуально в умовах обмеженого фінансування, коли кожен витрачений ресурс має бути виправданим. Важливою є також проблема недостатньої підготовки кадрів, що негативно впливає на якість виконання службових обов'язків та загальний рівень довіри громадськості до правоохоронних органів.

Висновки. У процесі дослідження адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності в Україні було виявлено низку ключових аспектів, що визначають ефективність функціонування правоохоронних органів. Одним із основних чинників є нормативно-правова база, яка регулює діяльність цих органів. Вона повинна бути чіткою, зрозумілою та відповідати сучасним викликам, що стоять перед суспільством. Важливим є також забезпечення належного рівня правової культури серед працівників правоохоронних органів, що сприяє підвищенню їхньої професійної компетентності та відповідальності.

Крім того, значну роль у забезпеченні ефективної правоохоронної діяльності відіграє організаційна структура правоохоронних органів. Вона повинна бути оптимізованою для швидкого реагування на правопорушення та забезпечення громадського порядку. Важливою є також координація дій між різними правоохоронними структурами, що дозволяє уникнути дублювання функцій та підвищити ефективність роботи.

Не менш важливим аспектом є кадрове забезпечення правоохоронних органів. Відбір та підготовка кадрів повинні здійснюватися на основі чітких критеріїв, що враховують не лише професійні навички, але й морально-етичні якості кандидатів. Це дозволяє формувати високопрофесійний колектив, здатний ефективно виконувати покладені на нього завдання.

Окремо слід відзначити роль міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності. Україна активно інтегрується у світову систему безпеки, що вимагає адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів та практик. Це сприяє підвищенню рівня довіри до українських правоохоронних органів з боку міжнародних партнерів та забезпечує ефективну боротьбу з транснаціональною злочинністю.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. *Відомості Верховної ради України*. 1996. № 30. ст. 141. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Голодник Ю. Адміністративно-правове забезпечення діяльності правоохоронних органів України. *Молодий вчений*. 2023. 12 (124). 127-130. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-11>
3. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Осо-

близьке адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтєвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.

4. Кубаєнко А. Взаємодії поліції та суспільства у сфері реалізації правоохоронної функції. *Юридичний вісник*. 2020. № 2. С. 81-87. http://www.yurvisnyk.in.ua/v2_2020/13.pdf

5. Терехов В. Поняття адміністративно-правового забезпечення правоохоронної діяльності. *Право.ua*. 2020. № 3. С. 65-68. https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2020/12/65-_Terehov.pdf

6. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи. Закон України від 02.06.2020 № 642-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/642-20#Text>

7. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2014. 544 с.

8. Шевченко С.І. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Національної поліції України та органів місцевого самоврядування та перспективи нормативно-правового регулювання в питанні організації захисту публічного порядку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 576-579. http://lsey.org.ua/7_2022/139.pdf

